

**Protokół
kontroli kompleksowej przeprowadzonej
w Urzędzie Gminy Czarnocin**

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli

Urząd Gminy Czarnocin, Czarnocin 100, 28-506 Czarnocin;
REGON: 000534701, NIP: 662-10-48-928 ;
e-mail: ug@czarnocin.com.pl;
tel: 41 3512028, 41 3512027, faks: 41 3512029.
Wójtem Gminy jest Pani Maria Kasperek.

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach zatrudnionych w Oddziale ds. Informatyzacji i Spraw Społecznych: Michał Siwierski – kierownik Oddziału (kierujący zespołem kontrolerów) oraz Kamila Odzimkowska – inspektor wojewódzki.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie pisemnych, imiennych upoważnień do kontroli numer odpowiednio 537/2020 oraz 536/2020 z dnia 09.10.2020 r. wydanych przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia.

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych

Kontrolę w siedzibie jednostki przeprowadzono w dniu 14 października 2020 roku. Dokonano wpisu do *Książki kontroli Urzędu Gminy* pod pozycją nr 3/2020.

IV. Określenie przedmiotu i zakresu kontroli oraz okresu objętego kontrolą:

Przedmiotem kontroli była realizacja przez samorząd gminny zadań własnych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie wynikających z art. 6 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2020, poz.218) tj.:

1. Sposób opracowania, przyjęcia i realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;

2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3. Sposób zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. Sposób utworzenia i działania zespołu interdyscyplinarnego.

Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2019 roku do dnia kontroli.

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

1) Sposób opracowania, przyjęcia i realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

W okresie objętym kontrolą w Gminie Czarnocin obowiązywały dwa Gminne Programy Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie:

- na lata 2016 – 2019 - przyjęty Uchwałą Nr XXXVII/220/2017 Rady Gminy w Czarnocinie z dnia 15.02.2017 r.

- na lata 2020 – 2024 – przyjęty Uchwałą Nr XXI/117/2020 Rady Gminy w Czarnocinie z dnia 28.02.2020 r. [zał. nr 1]. Termin wejścia w życie Programu na lata 2020 – 2024 nie jest bezpośrednią kontynuacją po wygaśnięciu Programu na lata 2016 – 2019, czego skutkiem jest brak Programu obowiązującego w okresie od 01 stycznia 2020 r. do dnia 27 lutego 2020 r.

W przypadku obu Programów ich nazewnictwo nie spełnia wymogów ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która w art. 6 ust.2 pkt 1 wskazuje że jednym z zadań gminy jest: „opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”

Odpowiedzialność za wykonanie w/w Uchwał zgodnie z treścią §2 spoczywa na Wójtce Gminy. Treść i konstrukcja w przypadku obu Programów są jednakowe.

Programy stanowiące załączniki do Uchwał, wskazują na przepisy regulujące obowiązek zapobiegania zjawisku przemocy w rodzinie, określają także instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Programy nie zawierają diagnozy sytuacji w gminie Czarnocin odnośnie określenia skali zjawiska przemocy wśród jej mieszkańców.

Jako cele strategiczne dla każdego Programu przyjęto:

- podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie;
- zwiększenie zasobów potrzebnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami;
- zmniejszenie negatywnych następstw dla ofiar i świadków występowania przemocy w rodzinie;
- poprawa skuteczności działań osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy oraz monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy, jego rozmiarów, skutków społecznych oraz efektywności podejmowanych działań.

W ramach realizacji Programu założono osiągnięcie takich efektów jak:

- systematyczna diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie;
- spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie;
- zwiększenie wrażliwości społecznej wobec aktów przemocy;
- zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie;

- zwiększenie skuteczności oddziaływania na sprawców przemocy;
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa członków rodzin dotkniętych przemocą;
- nabycie umiejętności asertywnych zachowań przez osoby i rodziny dotknięte lub zagrożone przemocą w rodzinie.

Każdy program przedstawia działania jakie powinny realizować poszczególne służby realizujące zadanie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, jednak brak wskazania współpracy pomiędzy tymi instytucjami. Nie ma wskazania, jakie konkretnie działania będą realizowane przez kogo i z jaką częstotliwością, aby uzyskać zamierzone efekty. Nie zawiera on harmonogramu realizacji poszczególnych działań, nie wskazuje konkretnie ich realizatorów, a ramy czasowe wdrożenia działania określone są dla całości, bez możliwości zweryfikowania postępów we wdrażaniu programu.

Program zawiera część dotyczącą monitoringu i ewaluacji jednak jej prowadzenie nie jest dokumentowane, więc ocena stopnia realizacji każdego Programu nie jest możliwa. Dokumenty wskazują na konkretne podmioty odpowiedzialne za przygotowanie sprawozdawczości raz w roku, do końca I kwartału roku następnego, jednak nie określono wskaźników, zakresu informacji i danych podlegających ewaluacji oraz sposobów jej prowadzenia, a także do kogo ma być dostarczona i w jakiej formie.

Za powyższe nieprawidłowości odpowiedzialna jest Rada Gminy Czarnocin.

2) Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie:

W okresie objętym kontrolą Gmina realizowała działania edukacyjne w formie udostępniania i rozpowszechniania ulotek i materiałów informacyjnych. Ulotki rozpowszechniane były do instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, do placówek oświatowych oraz podczas lokalnych wydarzeń dla mieszkańców gminy. Dodatkowo w mediach społecznościowych dwukrotnie zostały opublikowane informacje dotyczące profilaktyki przemocy. Powyższe zostało wykazane podczas kontroli w informacji stanowiącej załącznik do protokołu [zał. nr 2].

W oparciu o w/w informacje zespół kontrolerów stwierdził, że zadanie o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy polegające na prowadzeniu poradnictwa i interwencji, w szczególności poprzez działania edukacyjne w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie ukierunkowane na wzmacnianie opiekuńczo-wychowawczych kompetencji rodziców względem dzieci w okresie objętym kontrolą należy uwiarygadniać poprzez dokumentację potwierdzającą podjęcie działań np. poprzez podanie liczby uczestników, formy i zakresu przekazywanych treści, wskazania osób prowadzących, czy terminów realizacji. Należy także poszerzyć zakres działań edukacyjnych oraz poradnictwa.

Za powyższe nieprawidłowości odpowiedzialny jest Wójt Gminy.

3) Sposób zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia:

W okresie poddanym kontroli na terenie Gminy Czarnocin nie prowadzono interwencji w trybie art. 12 a skutkujących odebraniem dzieci z rodzin w związku z przemocą domową.

Do dnia kontroli Gmina nie dysponowała infrastrukturą umożliwiającą zapewnienie osobom doznającym przemocy schronienia w ośrodkach wsparcia, ani sformalizowanymi zasadami kierowania takich osób do miejsc schronienia na wypadek wystąpienia takiej konieczności.

Za powyższe (w zakresie opracowania zasad postępowania) odpowiedzialna jest Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego.

4) Sposób utworzenia i działania zespołu interdyscyplinarnego

W okresie objętym oceną tryb i sposób powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego określała Uchwała nr VI/33/2011 Rady Gminy w Czarnocinie z dnia 29 kwietnia 2011 r. w sprawie trybu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego.

Zapisy samej uchwały są zgodne z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa. Natomiast Załącznik Nr 1 do niniejszej Uchwały narusza Art. 7 i 94 Konstytucji Rzeczypospolitej Polski w zw. z art. 9a ust. 15 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, art. 137 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 roku w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz.U. z 2016, poz. 283) polegające na przekroczeniu delegacji ustawowej, powtórzeniu oraz parafrazie zapisów ustawy i rozporządzenia:

- Art. 9a ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (u.p.p.r.) w §1 Załącznika do Uchwały;
- Art. 9b ust. 1 u.p.p.r. w §2 Załącznika do Uchwały;
- Art. 9b ust. 2 u.p.p.r. w §3-4 pkt 8 Załącznika do Uchwały;
- Art. 9c ust. 3 u.p.p.r. w §7 Załącznika do Uchwały;
- Art. 9a ust. 13 u.p.p.r. w §13 Załącznika do Uchwały;
- Art. 9a ust. 9 u.p.p.r. w §15 Załącznika do Uchwały;
- Art. 9a ust. 7 u.p.p.r. w §16 Załącznika do Uchwały;
- Art. 9a ust. 10 u.p.p.r. w §21 Załącznika do Uchwały;
- Art. 9a ust. 11-12 u.p.p.r. w §23-24 Załącznika do Uchwały;
- Art. 9b ust. 3 u.p.p.r. w §25 Załącznika do Uchwały;

Ponadto Rada Gminy przekroczyła swoje uprawnienia w § 8 i § 9 pkt. d-g Załącznika Nr 1 do Uchwały. Powyższe zapisy określają przesłanki do natychmiastowego odwołania członka zespołu interdyscyplinarnego i przewodniczącego zespołu. Zgodnie z art. 9a ust. 15 rada gminy ma określić jedynie tryb i sposób powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego.

Nieprawidłowością jest także końcowy zapis §32 załącznika wskazujący, że realizację powierza się kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej, tymczasem zgodnie z obowiązującym prawem, a także §2 Uchwały organem wykonawczym jest wójt gminy.

Jednocześnie zespół kontrolerów zwraca uwagę na zapisy Załącznika do Uchwały, które nakładają na Zespół kadencyjność (§9 pkt 2 i §11). Zapisy te same w sobie są zgodne z obowiązującym porządkiem prawnym, w naszej opinii nie są jednak zasadne ekonomicznie, a dodatkowo mogą stanowić zagrożenie dla ciągłości właściwej realizacji zapisów ustawowych. Gmina Czarnocin nie jest bardzo dużą jednostką samorządową. Na jej terenie zamieszkuje i pracuje ograniczona ilość specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wszystkie te osoby mogą zostać powołane w skład zespołu interdyscyplinarnego zgodnie z zapisami ustawy. Gmina ponosi określone koszty z podniesieniem kompetencji zawodowych tych osób. W związku z powyższym po upływie kadencji w skład zespołu zostaną powołane najprawdopodobniej te same osoby. Fluktuację kadr zapewnia możliwość odwołania jednego z jego członków i powołania na jego miejsce innego przedstawiciela danej instytucji. Zmiana ta jest praktycznie niezauważalna z punktu widzenia funkcjonowania Zespołu. Natomiast wygaszenie kadencji całego Zespołu wiąże się z koniecznością przeprowadzenia całej procedury związanej z powołaniem nowego zespołu (wójt występuje z pismem do poszczególnych instytucji o wskazanie przedstawiciela, czeka na odpowiedź zwrotną, wydaje zarządzenie o powołaniu nowego zespołu, zwołuje pierwsze posiedzenie zespołu na którym wybierany jest jego przewodniczący) Procedura ta może trwać kilka tygodni. Istnieje zagrożenie, iż w okresie tym na terenie Gminy nie będzie funkcjonował żaden zespół interdyscyplinarny, a tym samym nie będzie realizowana procedura „Niebieskie Karty”.

Podczas czynności kontrolnych zespół kontrolujący poddał badaniu Zarządzenia Wójta Gminy w sprawie powołania zespołu interdyscyplinarnego. W okresie poddanym kontroli obowiązywały dwa zarządzenia: Zarządzenie nr 14/2018 Wójta Gminy Czarnocin z dnia 16.02.2018 roku, obowiązujące do 31.07.2019 roku oraz Zarządzenie nr 147/2019 Wójta Gminy Czarnocin z dnia 1.08.2019 roku obowiązujące do dnia kontroli [zał. nr 3]. Należy przy tym zauważyć, że w okresie od 2012 do 2019 roku wydano pięć zarządzeń powołujących Zespół Interdyscyplinarny oraz jedno zarządzenie zmieniające jego skład co w sytuacji niewielkich zmian korygujących skład Zespołu powinno być realizowane raczej poprzez aneksowanie zarządzeń, tym bardziej, że kadencyjność Zespołu określono na 3 lata.

Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Czarnocin zgodnie z art. 9a ust 8 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, działa na podstawie porozumień zawartych pomiędzy Wójtem Gminy, a instytucjami wchodzącymi w jego skład [zał. nr 4]. Wyjątkiem od tej zasady są: Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, z którymi nie podpisano porozumień. Do współpracy zaproszono przedstawiciela Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej, natomiast nie wykazano uczestnictwa przedstawiciela organizacji pozarządowej (wskazany obszar zabezpieczenia społecznego), co jest wymogiem art. 9a ust 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Za nieprawidłowości związane z wydaniem aktów prawa miejscowego odpowiedzialna jest Rada Gminy Czarnocin oraz Wójt Gminy Czarnocin.

Przewodniczącym Zespołu Interdyscyplinarnego jest pracownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnocinie. Przewodniczącą wskazano bezpośrednio w w/w Zarządzeniu Wójta Gminy Czarnocin, co jest niezgodnie z art. 9a ust. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – przewodniczący powinien zostać wybrany na pierwszym posiedzeniu Zespołu.

Nie wszyscy członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego reprezentujący poszczególne instytucje złożyli oświadczenia o zachowaniu poufności informacji i danych zgodnie z wymogiem

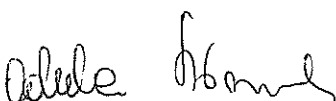
wynikającym z art. 9c ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 r. poz. 218) [zał. nr 5]. Niezależnie od stwierdzonej absencji we wszystkich spotkaniach u przedstawicieli instytucji: Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (asystent rodzinny), Psychologa, oraz przedstawiciela Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Kazimierzy Wielkiej (Kurator rodzinny) nie załączono powyższych oświadczeń. Ponadto te oświadczenia, które załączono w każdym przypadku złożono w dniu 01.08.2019 roku i nie obejmują one całego okresu przyjętego w kontroli tj. od dnia 01.01.2019 r. do 31.07.2019 r.

Administrator danych osobowych nie dopełnił obowiązku wynikającego z art. 9c ust. 7 pkt 1 i 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, polegającego na pisemnym zobowiązaniu osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych do zachowania ich w tajemnicy oraz dopuszczeniu do przetwarzania danych osobowych wyłącznie osób posiadających pisemne upoważnienie wydane przez administratora danych.

W trakcie czynności kontrolnych zespołowi kontrolnemu udostępniono dokumentację poświadczającą przeprowadzenie 4 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego w okresie objętym kontrolą, tj. dn.: 29.03.2019 r., 10.07.2019 r., 15.10.2019 r. i 20.12.2019 r. [zał. nr 6]. W okresie tym sześciu członków Zespołu Interdyscyplinarnego (asystent rodzinny zatrudniony w GOPS, dwóch nauczycieli z dwóch szkół z terenu Gminy Czarnocin, psycholog, kurator rodzinny Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Kazimierzy Wielkiej, przedstawiciel służby zdrowia zatrudniony w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Czarnocinie) nie wzięło udziału w ani jednym spotkaniu. Wprawdzie z treści protokołów wynika, że przedstawiciele instytucji nie mogących wziąć udziału w posiedzeniach usprawiedliwili swoją nieobecność telefonicznie to jednak ze zgromadzonej dokumentacji nie wynika aby powiadomiono o absencji kierujących trzema jednostkami, z którymi podpisano porozumienie o pracy w Gminnym Zespole Interdyscyplinarnym. Art. 9a ust.13 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jednoznacznie wskazuje, że członkowie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych więc w sytuacji całkowitej absencji przedstawiciela instytucji w spotkaniach wskazane byłoby podjęcie kontaktu z instytucją delegującą pracownika do uczestniczenia w pracach Zespołu i wyjaśnienie powodów nieobecności. Zestawienie frekwencji na poszczególnych posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego w okresie od 1 stycznia 2019 roku do dnia kontroli stanowi [zał. nr 7] do Protokołu.

Członkowie Zespołu na posiedzeniach omawiali m.in. sprawozdanie z pracy Zespołu Interdyscyplinarnego za 2018 rok, zaplanowane działania na 2019 rok Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w postaci: pogadań, prelekcji w przedszkolach i szkołach oraz zajęć edukacyjnych z rodzicami i uczniami. W miesiącu październiku 2019 r. komendant dzielnicowy Komendy Powiatowej Policji w Kazimierzy Wielkiej omówił podjęte działania edukacyjne w szkołach. Na spotkaniu w miesiącu grudniu dyskutowano również nad założeniami, które powinny się znaleźć w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Czarnocin na lata 2020-2024. Ponadto omawiano przebieg procedur Niebieskie Karty w poszczególnych rodzinach oraz zasadność kontynuacji działań na rzecz w/w rodzin.

W 2020 roku do dnia kontroli nie przeprowadzono żadnego spotkania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego. Zgodnie z zapisami art. 9a ust. 7 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie: Posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na trzy miesiące. W związku z powyższym Przewodnicząca Zespołu złożyła kontrolującą protokół ustny dot. wyjaśnienia powodów braku organizacji spotkań [zał. nr 8].

Zdaniem kontrolujących sytuacja epidemiczna jaka miała miejsce w 2020 roku do dnia kontroli nie zwalniała jednostki nawet ze zmniejszonej liczby organizacji spotkań przy zachowaniu nieodzownych środków bezpieczeństwa sanitarnego.

Na potrzeby dokonania oceny sposobu prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” zespół kontrolujący na miejscu wybrał 3 procedury o następujących sygnaturach: 14/2019; 1/2020; 3/2019. Dodatkowo w postaci elektronicznej, poprzez zaszyfrowaną wiadomość e-mail do kontroli przekazane zostały jeszcze 2 procedury: 11/2019 i 13/2019.

Po przeanalizowaniu w/w dokumentacji zespół kontrolerów stwierdził, że:

- Spośród skontrolowanych formularzy NK A w przeanalizowanych przypadkach jeden został przekazany Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego bez dochowania terminu wynikającego z §7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury Niebieskie Karty i wzorów Niebieska Karta – sprawa nr 2/2020, pozostałe formularze przekazywane były w prawidłowym terminie;
- Brak dokumentacji potwierdzającej, że Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego przekazywał informację członkom grup roboczych dot. wpłynięcia Niebieskiej Karty A w terminie 3 dni od daty otrzymania formularza NK A;
- Nie wszyscy członkowie grup roboczych przed przystąpieniem do pracy z rodziną złożyli oświadczenie o zachowaniu poufności danych osób, o treści zgodnej z art. 9c ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2020, poz. 218) – np. dot. sprawy znak 14/2019. Podczas posiedzeń grup roboczych uczestniczyły w nich różne osoby, natomiast nie ma możliwości zweryfikowania dlaczego akurat te osoby uczestniczyły w posiedzeniach, czy były w stałym składzie grupy, czy zostały zaproszone na posiedzenie jako dodatkowe wsparcie;
- W przypadku osób małoletnich w rodzinie Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego nie skierowała pisma do Sądu Rejonowego z wnioskiem o wgląd w sytuację małoletniego dziecka w rodzinie z uwagi na podejrzenie wystąpienia w rodzinie zjawiska przemocy w rodzinie - dot. sprawy znak 14/2019. Powyższe niezgodne jest ze wskazaniem art. 572 k.p.c. W sprawie 11/2019 czynność ta została dopełniona.
- Członkowie grup roboczych w ramach procedury „Niebieskie Karty” podejmowali działania polegające na monitorowaniu sytuacji rodziny przez policję oraz pomoc społeczną, w czasie epidemii COVID – 19 monitoring prowadzony był telefonicznie.

W toku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości związane z realizacją procedury „Niebieskie Karty”:

- Podczas kontaktu z członkami rodziny objętej procedurą „Niebieskie Karty” członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego/grup roboczych zbierali podpisy tych osób odnośnie wyrażenia zgody na podjęcie działań. Zgodnie z art. 9d ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie *Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.* Ponadto art. 9c ustawy określają zasady funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego w zakresie przetwarzania danych osobowych. Podsumowując, brak zgody na przetwarzanie danych osobowych nie może wpłynąć na sposób realizacji procedury „Niebieskie Karty”;

- W dokumentacji spraw brak jest dokumentacji działań pomocowych i współpracy różnych podmiotów zaangażowanych w udzielanie wsparcia rodzinie. Sporządzane są notatki przedstawicieli policji monitorujących sytuację rodziny, w dokumentacji większości sprawdzonych spraw znajdują się także notatki z działania pracowników OPS. W prowadzonych sprawach całkowicie brak dokumentowania realizacji planu pomocy rodzinie przez inne służby.
- W sprawach znak: 11/2019; 14/2020 nie ma udokumentowanej żadnej współpracy z przedstawicielami oświaty, pomimo, że w rodzinach znajdują się małoletni, uczęszczający do szkoły/przedszkola.
- Sprawy w indywidualnych przypadkach, związanych z występowaniem przemocy w rodzinie prowadziły grupy robocze, skład grup roboczych nie był jednak w pełni dostosowany do danej sprawy (sprawa 14/2019 – brak przedstawiciela GKRPA pomimo przesłanek o występowaniu w rodzinie problemu alkoholowego, brak także przedstawiciela oświaty pomimo obecności w rodzinie osób małoletnich).
- Pomimo wyraźnych przesłanek o występowaniu w rodzinie problemu alkoholowego w kontrolowanych sprawach przedstawiciel GKRPA nie podjął działań zmierzających do konieczności podjęcia leczenia sprawcy, brak nawet planowania jego działań.
Pomimo powtarzalności sytuacji (dot. sprawy nr 13/2019) nie są wprowadzane działania mające na celu doprowadzenie do leczenia odwykowego sprawcy przemocy. Osoba uzależniona, aby zmienić swoje funkcjonowanie, potrzebuje oddziaływań terapeutycznych. Uzależnieni sprawcy przemocy potrzebują w pierwszej kolejności terapii uzależnienia. Przyjmuje się, że pewne pozytywne efekty można uzyskać, gdy istnieje jakaś forma zewnętrznej kontroli, z powodu której uzależniony sprawca ma przerwy w piciu i się przed nim powstrzymuje. Taką formą zewnętrznej kontroli może być zainteresowanie sytuacją różnych powołanych ku temu służb natomiast w zamieszczonych w NK C planach pomocy brak działań dokumentujących współpracę z GKRPA.
Również zbyt późne włączenie przedstawicieli GKRPA w sytuacji wczesnego rozeznania choroby alkoholowej oraz uzależniania od narkotyków prowadziło do długotrwałej procedury NK trwającej 1,5 roku, dokumentowanej klikoma kartami (dot. sprawy 3/2019) Nie sprzyjało to tym samym uwolnieniu od traumatycznej sytuacji osób doznających przemocy, a wręcz utwierdzało sprawcę przemocy o bezkarności i braku skuteczności służb powołanych do działania.
- W trakcie realizacji procedury: sprawy 3/2019; 11/2019; 13/2019; 14/2019 osoby doznające przemocy oraz sprawcy przemocy odbywali wspólne spotkanie z grupą roboczą, rozmowy domowe również przebiegały we wspólnym gronie. Również protokoły grup roboczych oraz notatki (np. sprawy nr: 13/2019, 1/2020) wskazują, że zarówno spotkania, jak i rozmowy telefoniczne oraz w domach rodzin prowadzone były wspólnie ze sprawcą i ofiarą. Jest to sytuacja nie do przyjęcia i podważa wiarygodność informacji przekazywanych przez ofiarę przemocy.
- W opinii kontrolujących w sprawach nr 11/2019; 14/2019 nastąpiło zbyt wczesne zakończenie procedury. Problemy związane z przemocą są w rodzinie na tyle złożone, że wnioskowanie o ustaniu przemocy wydaje się być nieuzasadnione. Skład grupy nie był dostosowany do specyfiki rodziny (brak współpracy z oświatą przy obecności nieletnich w rodzinie, brak współpracy z GKRPA pomimo uczestniczenia przedstawicielki tej komisji w grupie roboczej i jednoczesnego występowania problemu alkoholowego), realizacja planu pomocy polegała jedynie na monitoringu policji i pomocy społecznej, przy czym ze względu na stan epidemii monitoring ten też był znacznie utrudniony i polegał na kontakcie

telefonicznym. Procedury zamknięto na podstawie telefonicznych deklaracji ofiar, że problemy się nie nasilają.

- Dokumentacja dotycząca poszczególnych spraw nie stanowi całości. Wezwania i zaproszenia na spotkania z grupą roboczą gromadzone są oddzielnie w jednym skoroszycie, opisanym jako: korespondencja. Wszystkie akta procedur są dokumentami wrażliwymi, a ponadto powinny stanowić całość danej sprawy i być gromadzone razem z pozostałą dokumentacją, przy zachowaniu szczególnej ostrożności w zabezpieczeniu znajdujących się w nich danych osobowych. Każda ze spraw powinna być gromadzona jako jednolita całość.

Za powyższe nieprawidłowości w realizacji procedury Niebieskie Karty odpowiedzialna jest Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego.

VI. Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

1. W okresie objętym kontrolą w Gminie Czarnocin obowiązywały dwa Gminne Programy Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie:
 - na lata 2016 – 2019 - przyjęty Uchwałą Nr XXXVII/220/2017 Rady Gminy w Czarnocinie z dnia 15.02.2017 r.
 - na lata 2020 – 2024Nie jest jednak możliwa ocena stopnia ich realizacji, nazewnictwo tych Programów nie odzwierciedla wskazań ustawowych.
2. W okresie objętym kontrolą Gmina realizowała działania edukacyjne w formie upowszechniania ulotek informacyjnych.
Zadanie polegające na prowadzeniu poradnictwa i interwencji, w szczególności poprzez działania edukacyjne w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie ukierunkowane na wzmacnianie opiekuńczo-wychowawczych kompetencji rodziców względem dzieci w okresie objętym kontrolą było realizowane w stopniu niewystarczającym.
3. W toku kontroli ustalono, że w okresie poddanym kontroli na terenie Gminy nie prowadzono interwencji w trybie art. 12a skutkujących odebraniem dzieci z rodzin w związku z przemocą domową;
4. Tryb i sposób powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego w okresie objętym kontrolą zawierają nieprawidłowości;
5. Skład Zespołu Interdyscyplinarnego nie jest zgodny z wymogami art. 9a ust. 3-4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218). Do prac Zespołu nie zaproszono przedstawiciela organizacji pozarządowej z terenu Gminy Czarnocin.
6. Jednostka kontrolowana nie zawarła porozumienia z przedstawicielem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, oraz organizacją pozarządową (w związku z brakiem podjęcia współpracy z jej przedstawicielem);

7. Nie wszyscy członkowie grup roboczych przed przystąpieniem do realizacji zadań złożyli oświadczenia o zachowaniu poufności danych o treści zgodnej wymaganym na mocy art. 9c ustawy (dotyczy osób, które nie są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego);
8. Odnośnie członków grup roboczych, nie wchodzących w skład Zespołu Interdyscyplinarnego Administrator danych osobowych nie dopełnił obowiązku wynikającego z art. 9c ust. 7 pkt 1 i 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, polegającego na pisemnym zobowiązaniu osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych do zachowania ich w tajemnicy oraz dopuszczeniu do przetwarzania danych osobowych wyłącznie osób posiadających pisemne upoważnienie wydane przez administratora danych (dotyczy osób, które nie są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego).
9. Spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego organizowano niezgodnie z zapisami art. 9a ust. 7 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w 2020 roku do dnia kontroli nie zorganizowano ani jednego spotkania.
10. Frekwencja Zespołu w badanym okresie nie była wysoka. W 2019 roku (jedynym objętym kontrolą, w trakcie którego prowadzono spotkania) wyniosła nieco ponad 60% całkowitego składu Zespołu.
11. Sposób prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” zawiera nieprawidłowości, i nie spełnia standardów wynikających z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność kontrolowanej jednostki ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**. Gmina nie dokumentowała działań profilaktycznych na zadowalającym poziomie. Ponadto realizacja procedury „Niebieskie Karty” zawierała braki dotyczące głównie braku profesjonalnej współpracy pomiędzy służbami, interdyscyplinarnej realizacji planu pomocy w rodzinach doświadczających przemocy, a także zbyt szybkiego podejmowania decyzji o zamknięciu procedury, pomimo przesłanek do dalszej realizacji wsparcia i monitorowania sytuacji.

VII. Podstawa ustaleń kontroli:

Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o sprawdzoną dokumentację. Treść ustaleń i wnioski wynikające z kontroli omówiono z Wójtem Gminy Czarnocin, Kierownikiem Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Przewodniczącą Zespołu Interdyscyplinarnego.

Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli

przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów (§ 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej Dz. U. nr 61 poz. 543).

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Protokół podpisali:

Kielce, dn. 15 XII 2020 r.

Data podpisania protokołu

31 12 2020 r.

Ze strony kontrolującej:

Małgorzata Odulka

*Protokół podpisany
jednoosobowo ze względu
na długotrwałe zwolnienie
lekarskie drugiego członka zespołu
Odulka*

Ze strony kontrolowanej:

WÓJT

mgr Maria Kasperek

Małgorzata Odulka
Z up. WOJEWODY ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Małgorzata Kasperek
ZASTĘPCA DYREKTORA
WYDZIAŁU POLITYKI SPOŁECZNEJ I ZDROWIA

